

PROXIMITAT. A només 4 km de Lleida, Alpicat era el poble (el cementiri) més proper a la capital.

JOSEP PORTA BALLESPÍ. FONTS PORTA/IEI

L'any 1987, quan el jove alpicatí Fabià Corretgé era un estudiant d'història de la Universitat de Lleida, va rebre l'encàrrec de fer un treball sobre la Guerra Civil. "Ens van demanar que ens centréssim cadascú en el seu poble", explica. I així va ser com va començar una gran aventura que va portar a la creació d'una pàgina web el 2007 i, recentment, a la publicació del llibre *Morts de la Guerra Civil al cementiri d'Alpicat*, que narra un dels molts episodis singulars i poc coneguts per al gran públic que encara amaga la nostra història recent. "El 1987, quan buscava documents sobre la Guerra Civil, vaig trobar tres llibretes escolars del 1938 en què l'enterrador del poble havia anat anotant a mà on s'exhumaven els molts cossos que anaven arribant i qui eren". Com a historiador, el treball va ser interessant i productiu. "Però el 1987 ningú parlava de recuperar la memòria històrica, més aviat era un tema que feia nosa. Pensar en una publicació era del tot inviable".

Amb el temps, les noves generacions ja no es conformen amb la resignació i volen saber què ha estat dels seus avantpassats. Un interès per la memòria històrica que coincideix amb la gran revolució que va suposar l'arribada d'Internet. "Conxita Mir, que a més de veïna d'Alpicat, havia estat professora meua a la Universitat, estava elaborant el pla pilot Memorial Democràtic de les comarques de Ponent i en conèixer aquest treball em va proposar de difondre'l a través d'una plana web". I dit i fet. Aviat arribarien les sorpreses. Famílies d'arreu de l'Estat es posen en contacte amb Fabià Corretgé per agrair-li haver pogut tancar una ferida que ja portava massa anys oberta. Però... ¿què va passar a Alpicat per generar tant d'interès una pàgina web sobre els morts de la Guerra Civil enterrats en el seu cementiri? La resposta és ben sorprenent. Durant els nou mesos en què la ciutat de Lleida es converteix en front de guerra, el riu separa *nacionals* de republicans. El cementiri de la capital del Segrià queda en zona republicana. Vilanova d'Alpicat (com se'n deia aleshores Alpicat) és el poble *nacional* més proper i, per tant, el seu cementiri es converteix en el de referència per a un gran volum de població en plena guerra.

